

Nr 57

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen rörande ratifikation av europeisk konvention angående fredlig lösning av tvister; given Stockholms slott den 24 januari 1958.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att godkänna ratifikation av en europeisk konvention angående fredlig lösning av tvister.

GUSTAF ADOLF

Östen Undén

Propositionens huvudsakliga innehåll

Genom propositionen föreslås godkännande av att Sverige ratificerar en inom Europarådet utarbetad konvention innehållande bestämmelser, ägnade att säkerställa att meningsskiljaktigheter som må uppkomma mellan organisationens medlemsstater löses genom fredliga medel.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 januari 1958.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden, NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, KJELLIN, JOHANSSON.

Ministern för utrikes ärendena anmäler fråga om ratifikation av en den 29 april 1957 undertecknad europeisk konvention angående fredlig lösning av tvister och anför:

Medan den första världsorganisationen, Nationernas Förbund, under 1920-talet utvecklade sin största livskraft, fick strävandena att befästa och utveckla den mellanfolkliga rättsordningen ett kraftigt uppsving och många av organisationens medlemsstater, däribland Sverige, ingick ett stort antal tvåsidiga traktater rörande skiljedoms- och förlikningsförfarande. Därjämte anslöt sig staterna i betydande utsträckning till den s. k. fakultativa klausulen i stadgan för den fasta mellanfolkliga domstolen, innebärande åtagande om rättstvisters obligatoriska hänskjutande till denna domstol. Slutligen antogs av Nationernas Förbund i Genève i september 1928 den s. k. generalakten med bestämmelser om förlikning, skiljedom och rättsligt avgörande av internationella tvister. Denna generalakt har sedermera 1949 i något reviderat skick av Förenta Nationernas generalförsamling rekommenderats till antagande av denna den nya världsorganisationens medlemsstater. Därjämte återfinnes den nyss nämnda s. k. fakultativa klausulen jämväl i stadgan för Förenta Nationernas fasta judiciella organ, den internationella domstolen, och ett betydande antal stater är också genom förklaringar avgivna i enlighet med denna bestämmelse förpliktade att svara inför domstolen i tvister av rättslig natur. Å andra sidan intager åtskilliga stater alltjämt en avböjande hållning till förpliktande åtaganden i fråga om rättsligt avgörande av tvister domstolsvägen — däribland samtliga till östblocket hörande stater — varjämte under senare tid deklARATIONER om anslutning till den fakultativa klausulen ofta uttunnats genom vittgående förbehåll av olika slag.

Då några av Europarådets medlemsstater år 1950 yrkade på ett särskilt skiljedomssystem för Europarådets medlemmar, önskade övriga anslutna stater icke motsätta sig detta. Några av medlemsstaterna, till exempel Förbundsrepubliken Tyskland och Italien, var icke medlemmar av Förenta Nationerna och icke heller i särskild ordning anslutna till den internationella domstolen, på vars fasta sammansättning de följaktligen icke utövade något inflytande. Dessa stater hyste därför betänkligheter mot att ansluta

sig till den av Förenta Nationernas generalförsamling rekommenderade reviderade generalakten, enligt vilken som huvudregel rättstvister skulle hänskjutas till den internationella domstolen. Vidare föreföll det antagligt, att det mellan varandra så närstående stater som medlemmarna av Europarådet skulle visa sig möjligt att åstadkomma regler för lösning av tvister som ginge längre och vore effektivare än de redan existerande överenskommelserna.

Med anledning av en av Europarådets rådgivande församling antagen rekommendation tillsatte ministerkommittén därför år 1952 en kommitté av regeringsexperter med uppgift att utreda förutsättningarna för en särskild konvention angående biläggande av tvister mellan organisationens medlemsstater. Sverige representerades i expertkommittén av chefen för utrikesdepartementets rättsavdelning, dåvarande utrikesrådet Sture Petré. Ett av expertkommittén utarbetat utkast till konvention i ämnet förelåg i början av år 1953 och upptogs då till behandling vid sammanträden med ministrarnas ställföreträdare och vid ministerkommitténs trettonde möte i december 1953.

Detta expertkommitténs förslag, bakom vilket stod en stor majoritet av denna, byggde i huvudsak på tidigare mellan staterna ingångna skiljedoms- och förlikningskonventioner, främst den tidigare nämnda s. k. generalakten i Genève av år 1928 i dess reviderade skick. Kapitel I i förslaget föreskrev sålunda obligatoriskt domstolsförfarande i tvister av rättslig natur och kapitel II obligatoriskt förlikningsförfarande i tvister, som icke är av rättslig natur, medan kapitel III, slutligen, innehöll bestämmelser om obligatorisk skiljedom i tvister, som icke är av rättslig natur.

Beträffande de föreskrifter i generalakten som svarar mot kap. III i nyssnämnda expertförslag har en livlig debatt ägt rum i den folkrättsliga litteraturen. Det har därvid visat sig, att olika meningar gjort sig gällande angående vilka slag av icke rättsliga tvister, som skulle vara underkastade obligatorisk skiljedom enligt de ifrågavarande bestämmelserna. Den allmänaste ståndpunkten torde ha varit att dessa tvister karakteriseras därav, att kändestaten icke gör gällande ett rättsligt anspråk. Kändestaten hävdar icke att den stöder sig på en rättsgrund. Det är därför möjligt, att dess yrkande går rakt emot gällande rätt. Dylika frågor hänskjuts stundom till en politisk instans, t. ex. Förenta Nationernas säkerhetsråd. När säkerhetsrådet haft att behandla t. ex. Palestinafrågan eller Koreafrågan, har rådet icke kunnat stödja sig på rättsnormer. Som ett annat exempel må nämnas Cyperntvisten. Den internationella rätten har icke anvisat någon lösning i dessa fall. Säkerhetsrådet har just till uppgift att bl. a. lösa politiska tvister, som icke kan regleras enligt rättsliga normer. Något motsvarande organ för lösning av sådana tvister saknas inom Europarådet, vars ministerkommitté överhuvud icke enligt stadgan har till uppgift att slita tvister, som uppstår mellan organisationens medlemmar. Om man inom Europarådets ram önskar skapa ett system för fredlig lösning av internationella tvister, uppstår följaktligen spørsmålet huruvida ett sådant system bör innefatta en

konvention, som förutser lösning icke blott av tvister av rättslig natur utan även av tvister, som icke är av rättslig natur.

Här skall ges några ytterligare exempel på tvister, som tillhör sistnämnda kategori. Två stater, som gränsar till varandra, kan ha reglerat sina grannskapsrelationer genom avtal angående t. ex. kommunikationer, vattendrag, fiske eller tullfrihet för innevånarna i en viss zon. Dessa avtal löper ut, och parterna kan ej enas om nya avtals innehåll. Det rör sig här om en intressekonflikt, om en tvist av icke rättslig natur. Det har förekommit, att en stat, som tidigare varit förenad med en annan i en federation, yrkar att utfå arkivalier, kartor, museiföremål och annat som hänför sig till den förra staten, trots att denna icke har någon juridisk rätt till föremålen. Även här föreligger en intressekonflikt. En tvist mellan två stater kan vidare ha sitt ursprung i en minoritetsfråga: det gäller den ena statens politik mot en minoritet, som är besläktad med den andra statens befolkning. Någon minoritetstraktat finnes icke. Frågan betraktas därför såsom varande en s. k. inre fråga. Men den internationella tvisten skulle icke försvinna om man förklarar att den internationella rätten överlämnar frågan till endera partens utslutande behörighet. Det rör sig om en intressekonflikt, som måhända kan sätta freden i fara. Det finns även exempel på att i samband med en fredsuppgörelse vissa frågor lämnats öppna för senare reglering genom en överenskommelse. En tvist om sättet för deras lösande, ifall överenskommelse inte kan träffas, blir då en icke juridisk tvist. En stat kan vidare yrka t. ex. att ett bestående avtal skall underkastas revision, emedan det är föråldrat eller alltför betungande eller kan störa förhållandena till en tredje stat. Den förra staten har intet rättsligt stöd för sitt yrkande och hävdar ej heller att något sådant föreligger. Även här har en tvist, som ej är av rättslig natur, uppstått mellan parterna.

Majoriteten inom expertkommittén hade icke velat gå så långt som till att utan inskränkningar medgiva skiljedom i intressetvister. Man hade sålunda i förslaget satt in två bestämmelser, varigenom man i olika avseenden hade så att säga låst systemet.

Den ena spärren låg däri, att skiljedomstolen skulle hålla sig inom ramen för den internationella rättens allmänna principer och framförallt icke under några villkor finge döma på ett sätt som skulle strida mot en bestående traktat eller innebära avvikelse från en tidigare av någon annan internationell domstol meddelad dom angående den fråga som vore föremål för skiljedomstolens prövning. Detta att skiljedomstolen skulle hålla sig inom ramen för den internationella rätten innebär egentligen en motsägelse, eftersom intressetvister just är sådana tvister, där man icke har några internationella rättsprinciper att gå efter. Resultatet skulle bli, att en hel del av de tvistefrågor, på vilka exempel nyss lämnats — typiska fall är sådana i vilka det gäller revision av traktater — icke komme att kunna prövas materiellt av skiljedomstolen.

Den andra av expertkommittén föreslagna spärren innebar, att skiljedomstolen icke skulle få upptaga sådant, som enligt den internationella rät-

ten betraktades som inre frågor och därmed fallande uteslutande under vederbörande stats egen behörighet. Hit hör t. ex. minoritetsfrågor, om icke någon internationell överenskommelse träffats rörande dem. Skulle en konflikt uppkomma, som har sitt upphov i ett visst lands minoritetspolitik, skulle följaktligen denna tvist icke alls kunna behandlas av skiljedomstolen.

Genom dessa båda av expertkommitténs majoritet förordade spärrear hade praktiskt taget alla intressetvister uteslutits. Det torde nämligen vara svårt att finna exempel på intressetvister, som med dessa utgångspunkter skulle kunna komma under skiljedomstolens prövning.

Under överläggningarna inom expertkommittén utarbetades från svensk sida ett nytt förslag till kapitel III i konventionen, där de båda nyssnämnda spärrearna strukits men en säkerhetsventil av annat slag i stället införts.

Det måste nämligen erkännas, att intressetvister kan föreligga av den art och betydelse att det ej är lämpligt att hänskjuta dem till en skiljedomstol. Därest ett obligatoriskt skiljedomsförfarande funnes för mycket betydelsefulla tvister av detta slag, skulle man kunna befara att avkunnade domar icke bleve respekterade av den förlorande parten. Från svensk sida föreslogs därför att, om det invändes att en tvist på grund av dess karaktär icke lämpade sig för skiljedom, frågan skulle kunna underställas ministerkommittén. Denna skulle då få bedöma frågan och med två tredjedels majoritet besluta, huruvida tvisten vore av beskaffenhet att lämna sig för skiljedom. Tankegången var sålunda att, om två tredjedelar av ministerkommittén ansåg sig kunna rekommendera skiljedomsförfarande, intet hinder borde möta att låta tvisten gå till skiljedom. Om å andra sidan två tredjedels majoritet icke uppnåddes i ministerkommittén, skulle svarandestaten kunna vägra att acceptera skiljedomsförfarande.

Det svenska förslaget rönt betydande intresse. Vid sitt tidigare nämnda sammanträde i december 1953 överlämnade ministerkommittén detsamma för fortsatt utredning till sin ställföreträdarkommitté. Denna ägnade därefter frågan ett ingående studium, varvid från svensk sida ytterligare anfördes argumentering för det svenska förslaget. Majoriteten av medlemsstaterna ansåg sig dock ej kunna biträda detsamma. Det anfördes bl. a., att vissa av medlemsstaterna anslutit sig till generalakten i Genève utan att göra några förbehåll mot dennas motsvarande kapitel. Enligt detta skall skiljedomstolen grunda sitt avgörande på vad den internationella rätten föreskriver, så snart parterna ej överenskommit att skiljedomstolen skall få döma efter vad som är skäligt och billigt (*ex æquo et bono*). Vidare gäller enligt generalakten att anslutning till densamma kan ske under förbehåll bl. a. för tvister berörande frågor, vilkas avgörande enligt internationell rätt tillhör staternas uteslutande behörighet; av detta förbehåll har de stater, som anslutit sig till generalakten, allmänt begagnat sig. Det förhållandet att de nu ifrågavarande staterna anslutit sig till generalakten innebär sålunda att de, låt vara med de inskränkningar som följer av det nyss sagda, godtagit principen om obligatorisk skiljedom i intressetvister utan någon prövning i det enskilda fallet huruvida detta ur politiska ändamålsenlighetssynpunkter

lämpade sig för skiljedom. Mot denna bakgrund skulle det enligt motståndarna till det svenska förslaget kunna anses som ett steg bakåt, om man nu införde ett dylikt politiskt moment i skiljedomsförfarandet. Över huvud reagerades på vissa håll mot att ministerkommittén enligt det svenska förslaget skulle erhålla en så avgörande roll vid behandlingen av tvister mellan medlemmarna.

I enlighet med en tidigare given utfästelse, underställde ministerkommittén konventionstexten den rådgivande församlingen för yttrande. Under ärendets förberedande behandling i församlingens juridiska utskott fick de svenska representanterna tillfälle att cirkulera det svenska ändringsförslaget bland utskottets övriga medlemmar. Utskottets ordförande, den belgiske senatoren H. Rolin upptog grundtanken i det svenska förslaget i ett av honom framlagt nytt förslag till konvention. Utskottet godkände herr Rolins förslag. I vad avser skiljedom i tvister av icke rättslig natur (konventionens kapitel III), anslöt sig det sålunda tillkomna utskottsförslaget till det svenska förslaget såtillvida som en säkerhetsklausul införts, enligt vilken parterna i en tvist ägde möjlighet att inför ministerkommittén resa invändningar om skiljedomsförfarandets tillämpning på tvisten. Utskottet hade emellertid på nu ifrågavarande punkt i två hänseenden modifierat det svenska förslaget. Dels hade den i det svenska förslaget förutsedda invändningen, att en tvist icke lämpade sig för skiljedom, ansetts vara alltför vag och kunna lämna spelrum för godtycklighet och bristande god vilja, dels hade utskottet funnit sig böra taga hänsyn till att åtskilliga regeringar visat sig vara mindre mottagliga för det svenska förslagets realistiska betraktelsesätt än känsliga för det förhållandet att, om Europarådets konvention bleve avfattad enligt det svenska förslaget, densamma ytligt sett skulle kunna sägas utgöra ett steg tillbaka i jämförelse med Nationernas Förbunds generalakt av år 1928 om avgörande på fredlig väg av internationella tvister. Utskottets förslag bibehöll därför den i generalakten fastslagna principen om obligatorisk skiljedom men öppnade möjlighet för varje stat att vid sin anslutning till konventionen göra förbehåll om rätt att i förekommande fall inför ministerkommittén göra invändning om att en uppkommen tvist gällde ett livsintresse för staten i fråga samt under hänvisning härtill motsätta sig att tvisten hänskjöts till skiljedom. Det skulle sedan ankomma på ministerkommittén att bedöma, huruvida tvisten verkligen kunde anses gälla ett sådant livsintresse. Ministerkommitténs beslut härutinnan skulle vara avgörande för ifrågavarande stats skyldighet att underkasta sig skiljedom. Utskotts-förslaget medgav även att anslutning till konventionen skedde under förbehåll beträffande frågor som enligt den internationella rätten faller under staternas uteslutande behörighet. I fråga om slutligen de grunder på vilka skiljedomstolen finge träffa sitt avgörande, föreskrev utskotts-förslaget att, i frånvaro av särskild överenskommelse härom mellan parterna eller förbehåll av endera parten vid dess anslutning till konventionen, skiljedomstolen skulle döma *ex æquo et bono*.

Den 9 juli 1955 antog den rådgivande församlingen enhälligt ett av juri-

diska utskottet framlagt förslag till resolution, vari den sålunda omarbetade konventionen om fredlig lösning av tvister rekommenderades ministerkommittén till antagande.

I detta läge beslöt ministrarnas ställföreträdarkommitté att, innan ärendet än en gång förelades ministerkommittén, sammankalla den expertkommitté som utarbetat det ursprungliga textförslaget och låta densamma yttra sig över det av den rådgivande församlingen rekommenderade förslaget. Vid ett sammanträde i februari 1956 blev också de båda förslagen underkastade en jämförande granskning av experterna, men dessas majoritet fann det ej heller denna gång möjligt att ansluta sig till de nya tankegångarna utan stannade för en endast lätt omarbetad version av expertkommitténs tidigare förslag till konventionstext.

Efter att ha varit föremål för slutligt studium inom ministrarnas ställföreträdarkommitté framlades konventionen i detta skick för undertecknande vid ett sammanträde med ministerkommittén den 29 april 1957. Den undertecknades därvid för Europarådets samtliga medlemsstater utom Turkiet och Österrike. I samband med undertecknandet avgav jag å den svenska regeringens vägnar en deklaration, till vilken jag återkommer.

Jag anhåller nu att få närmare redogöra för innehållet i konventionen, vars text på engelska och franska jämte översättning till svenska här såsom bilaga fogas till protokollet.

Kapitel I innehåller bestämmelser om rättsligt avgörande. Enligt den inom folkrätten stadgade terminologien åsyftas med »rättsligt avgörande» (»règlement judiciaire») företrädesvis en tvists hänskjutande till den internationella domstolen i Haag, medan »skiljedom» brukar beteckna förfarandet inför en tillfällig konstituerad skiljedomstol.

I konventionens *artikel 1* stadgas, att parterna skall underställa den internationella domstolen för avgörande alla tvister hänförande sig till den internationella rätten som må uppkomma dem emellan. Såsom exemplifiering på tvister som härmed avses återges den i stadgan för den internationella domstolen *artikel 36* moment 2 gjorda uppräknningen av rättstvister. I *artikel 2 moment 1* fastställs att den nu nämnda bestämmelsen i *artikel 1* icke rubbar andra, mera långtgående åtaganden som de till konventionen anslutna staterna kan ha gjort i fråga om den internationella domstolens behörighet. Det föreligger nämligen ett stort antal såväl multilaterala konventioner som tvärsidiga avtal i vilka uppkommande tvister hänvisas till domstolens avgörande. I *artikelns andra moment* ges parterna i en tvist möjligheten att låta det rättsliga avgörandet genom den internationella domstolen föregås av förlikningsförfarande. I *artikel 3* uttalas, att de av Europarådets medlemsstater, som icke är anslutna till stadgan för den internationella domstolen, skall vidtaga åtgärder för att erhålla tillträde till densamma.

I *kapitel II* inrymmer bestämmelserna om förlikning. Dessa överensstämmer i huvudsak med motsvarande stadganden i den tidigare omtalade generalakten av år 1928. Enligt *artikel 4 moment 1* skall alla mellan parterna uppkommande tvister, utom rättstvister sådana dessa definierats i *artikel*

1, hänskjutas till förlikningsförfarande. Dock ges parterna enligt samma artikels *moment 2* möjlighet att överenskomma om att direkt hänskjuta en tvist till skiljedom utan föregående förlikningsförfarande.

Enligt *artikel 5* skall en tvist som avses i föregående artikel antingen hänskjutas till en ständig förlikningsnämnd, nämligen om parterna i tvisten tidigare upprättat någon sådan sinsemellan, eller också till en särskild förlikningsnämnd. Den senare skall i så fall tillsättas av parterna inom tre månader från det endera parten begärt detta. I stor utsträckning består mellan Europarådets medlemsstater enligt äldre förlikningsavtal upprättade ständiga förlikningsnämnder. Sålunda har Sverige, huvudsakligen under 1920-talet, ingått sådana överenskommelser med följande stater, som nu är medlemmar av Europarådet, nämligen Belgien (1926), Danmark (1924), Frankrike (1928), Nederländerna (1927), Norge (1924), Turkiet (1932) och Österrike (1926).

I *artiklarna 6—9* regleras den särskilda förlikningsnämndens tillsättande. Nämnden skall bestå av fem medlemmar. Av dessa utses parterna vardera en medlem, som kan vara medborgare i det egna landet. De övriga tre medlemmarna, däribland nämndens ordförande, skall utses av parterna gemensamt eller, om de ej kan komma överens, av en tredje stats regering eller av ordföranden i den internationella domstolen. I *artikel 9* regleras huru tvist, som uppstått, skall anhängiggöras vid den särskilda förlikningsnämnden. Artikeln omfattar däremot, i likhet med övriga bestämmelser i kapitlet, icke automatiskt de ständiga förlikningsnämndernas verksamhet. Denna förutsättes reglerad i de överenskommelser, genom vilka de tillkommit. Den nu förevarande konventionens stadganden kan emellertid givetvis göras tillämpliga även på en ständig förlikningsnämnd genom överenskommelse mellan parterna i en tvist.

Artiklarna 10—16 innehåller vissa bestämmelser, som närmare reglerar den särskilda förlikningsnämndens verksamhet. Europarådets generalsekreterare är på anmodan skyldig att bistå nämnden i dess verksamhet (*artikel 10*). Nämndens förhandlingar skall icke vara offentliga, med mindre nämnden med parternas samtycke beslutar detta (*artikel 11*). Nämnden fastställer själv, om icke parterna annorlunda överenskommit, reglerna för förfarandet inför densamma. Förfarandet skall vara kontradiktoriskt med parterna företrädda av ombud, som skall tjäna som mellanhand mellan parterna och nämnden. Parterna äger påkalla hörande av vittnen inför nämnden. Denna äger även själv, med respektive regeringars medgivande, inkalla vittnen (*artikel 12*). Om ej parterna annorlunda överenskommer, fattas nämndens beslut med enkel röstövertikt. Dock fordras, utom i vad avser procedurfrågor, att samtliga nämndens medlemmar är närvarande (*artikel 13*). Parterna åligger att på olika sätt underlätta nämndens verksamhet (*artikel 14*). I *artikel 15* redogöres närmare för förlikningsnämndens uppgifter: dessa består i att genom egna undersökningar eller på annat sätt införskaffade upplysningar klarlägga de frågor om vilka meningsskiljaktigheter råder samt i att söka förlika de tvistande parterna. Nämnden kan, efter sin undersök-

ning, för parterna framlägga den lösning av tvisten, som den finner lämplig, samt fastställa en tidsfrist, inom vilken parterna skall besluta sig för huruvida de godtar lösningen i fråga eller icke (*moment 1*). Nämnden skall vidare vid avslutandet av sin verksamhet upprätta ett protokoll, vari anges anlingen att parterna nått en uppgörelse och eventuellt innehållet i denna, eller också att parterna icke kunnat förlikas (*moment 2*). Om icke parterna annorlunda överenskommit, skall nämnden ha avslutat sin verksamhet inom sex månader, räknat från den dag då tvisten anhängiggjorts hos nämnden (*moment 3*). I *artikel 17* regleras frågan om ersättning för medlemmarna i förlikningsnämnden och fördelningen av kostnaderna för densamma. I *artikel 18* anges slutligen, huru man skall förfara vid en s. k. sammansatt tvist, d. v. s. en tvist av vilken vissa delar är ägnade för förlikning och andra för rättsligt avgörande. Varje part i tvisten har i sådana fall rätt att begära, att rättsligt avgörande av de juridiska frågorna skall föregå förlikningsförfarandet.

Kapitel III innehåller, såsom tidigare framhållits, konventionens bestämmelser om skiljedom. Även dessa är i huvudsak överensstämmande med motsvarande stadganden i den s. k. generalakten.

I *artikel 19* anges, att parterna till skiljedomsförfarande skall hänskjuta alla dem emellan uppkommande tvister, som icke är av den art som avses i artikel 1, d. v. s. ej är rättstvister. Det förutsättes, att en tvist, som sålunda hänskjutes till skiljedomsförfarande, icke kunnat lösas genom förlikning, antingen därför att parterna överenskommit att ej först anlita detta förfarande eller därför att ett förlikningsförfarande misslyckats. Skiljedomstolens sammansättning regleras i *artiklarna 20—22*. Domstolen skall, liksom den särskilda förlikningsnämnden, bestå av fem medlemmar, av vilka parterna äger utse vardera en, som kan vara medborgare i det egna landet. De övriga tre, däribland ordföranden, utses gemensamt (*artikel 20 moment 2*). Den part som begär skiljedom skall underrätta motparten om det anspråk han avser underställa skiljedomstolens prövning, grunderna för detta, ävensom namnet på den skiljedomare parten utsett (*artikel 20 moment 1*). Reglerna för utseendet av skiljedomarna, därest parterna ej kan nå enighet, överensstämmer med motsvarande stadganden beträffande den särskilda förlikningsnämnden i kapitel II. Enligt *artikel 23* skall parterna gemensamt uppgöra ett skiljeavtal, vari föremålet för tvisten bestämmes liksom det förfarande, som skall komma till användning. I händelse av skiljeavtalets ofullständighet i fråga om procedurregler, skall bestämmelserna härutinnan i Haagkonventionen den 18 oktober 1907 om avgörande på fredlig väg av internationella tvister komma till användning (*artikel 24*). Skulle parterna inom tre månader från det skiljedomstolen tillsatts icke ha kunnat komma överens om skiljeavtalets utformning, äger endera parten, enligt vad som stadgas i *artikel 25*, genom ansökan anhängiggöra tvisten hos skiljedomstolen. *Artikel 26* anger de grunder efter vilka skiljedomstolen, i brist på föreskrifter härom i skiljeavtalet eller i avsaknad av skiljeavtal, skall döma. I sådana fall skall skiljedomstolen döma *ex æquo et bono*, under hänsynsta-

gande dock till den internationella rättens allmänna principer och med förbehåll för att de traktatsenliga förpliktelser och slutliga avgöranden av internationella domstolar som binder parterna skall respekteras.

Konventionen avslutas med *kapitel IV*, innehållande allmänna bestämmelser, som hänför sig till samtliga i de tidigare kapitlen angivna förfaranden för lösning av tvister. I *artikel 27* anges, att konventionen ej skall tillämpas på tvister avseende tilldragelser eller förhållanden vilka i tiden ligger före konventionens ikraftträdande mellan parterna i tvisten. Undantagna är vidare tvister avseende frågor som enligt den internationella rätten tillhör staternas egen uteslutande behörighet. Även i *artikel 28* anges vissa undantag från konventionen. Sålunda omfattar den ej tvister som parterna överenskommit om att hänskjuta till annat förfarande för fredlig lösning. Dock förbinder sig de till konventionen anslutna staterna, i fråga om rättstvister, att alltid hänskjuta dessa till ett förfarande som leder till bindande beslut (*moment 1*). Vidare stadgas uttryckligen, att konventionen icke skall på något sätt beröra tillämpningen av den mellan Europarådets medlemsstater ingångna konventionen av den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt tilläggsprotokollet av den 20 mars 1952 till samma konvention (*moment 2*). I *artikel 29* återges folkrättens regel om uttömmande av de interna rättsmedlen. Sålunda stadgas att, om tvisten rör en fråga som enligt endera partens lagstiftning faller under dess domstolars eller administrativa myndigheters behörighet, denna part kan motsätta sig att tvisten tas upp till prövning jämlikt konventionens bestämmelser innan slutgiltigt utslag, inom skälig tid, avkunnats av den behöriga inre instansen (*moment 1*). Efter ett sådant slutgiltigt utslag måste saken dessutom tagas upp av motparten inom fem år (*moment 2*). *Artikel 30* reglerar de fall, då en jämlikt konventionens bestämmelser meddelad dom eller skiljedom strider mot ett utslag av endera partens domstolar eller administrativa myndigheter, samtidigt som nämnda parts lagstiftning ej medger att följderna av utslaget upphävs. I sådana fall har den internationella domstolen eller skiljedomstolen rätt att tillerkänna den part, som sålunda kommit till skada, skälig ersättning. *Artikel 31* ger den internationella domstolen, i enlighet med artikel 41 i dess stadga, ävensom skiljedomstolen eller förlikningsnämnden rätt att föreskriva om provisoriska åtgärder för det fall att tvisten har sin rot i åtgärder av ena parten, vilka redan verkställts eller är på väg att verkställas. I *artikel 32* fastslås, att konventionen förblir tillämplig mellan parterna i en tvist, även om en tredje stat, som kanske ej är ansluten till konventionen, beröres av tvisten (*moment 1*). Vid förlikningsförfarande kan de tvistande parterna i sådana fall gemensamt inbjuda den tredje staten (*moment 2*). Vid förfarande inför den internationella domstolen eller skiljedomstol kan den tredje staten hos domstolen anhålla om rätt att inträda i tvisten som mellankommande part, varvid domstolen äger besluta härom (*artikel 33*). *Artikel 34* behandlar rätten till förbehåll vid anslutning till konventionen. Sålunda kan en part vid deponerandet av sitt ratifikationsinstrument förklara, att

anslutningen antingen icke skall omfatta kapitel III om skiljedom eller också icke skall omfatta vare sig kapitel II om förlikning eller kapitel III (*moment 1*). Följden av sådant förbehåll är emellertid, att parten icke gentemot annan part kan åberopa bestämmelser, av vilka den icke själv är bunden (*moment 2*). I *artikel 35* regleras frågan om andra förbehåll. Det stadgas, att part endast får göra sådana klart formulerade förbehåll, som från konventionens tillämpning undantar tvister hänförande sig till vissa bestämda frågor eller särskilda, tydligt angivna ämnen, såsom territoriella frågor. Vidare stadgas att, om en part gjort förbehåll, de övriga parterna alltid kan göra gällande motsvarande förbehåll gentemot parten i fråga. Om det ej särskilt utsagts, skall förbehåll ej anses omfatta förlikningsförfarandet. Förbehåll får i allmänhet endast avges vid deponerandet av ratifikationsinstrument. Undantagna från denna bestämmelse är förbehåll som en part må göra i samband med erkännandet av den internationella domstolens obligatoriska behörighet jämlikt artikel 36 moment 2 i domstolsstadgan. Sådana förbehåll kan medelst en deklARATION från partens sida göras gällande också beträffande denna konvention. *Artikel 36* innehåller den ganska självklara bestämmelsen, att part genom avgivande av en enkel förklaring kan avstå från tidigare gjorda förbehåll eller utsträcka sin anslutning till konventionen. I *artikel 37* stadgas, att det är Europarådets generalsekreterare som skall motaga och till övriga parter distribuera förklaringar avseende en parts förbehåll. Enligt *artikel 38* skall alla tvister om tillämpningen eller tolkningen av konventionen underställas internationella domstolen. *Artikel 39* anger huru det skall förfaras om en part i en tvist vägrar att fullgöra de förpliktelser som pålagts parten genom ett utslag av den internationella domstolen eller av en skiljedomstol. Motparten har då rätt att hänvända sig till Europarådets ministerkommitté, som med två tredjedels majoritet av samtliga medlemsstater äger besluta om att avge rekommendationer ägnade att säkerställa utslagets verkställande. *Artikel 40* reglerar frågan om uppsägning av konventionen. Uppsägning får göras först efter fem år från dess ikraftträdande för parten i fråga och med iakttagande av en uppsägningstid på sex månader (*moment 1*). Uppsägningen får ej till följd att parten löses från sina förpliktelser enligt konventionen med avseende på tvister som har sin rot i tilldragelser eller förhållanden som i tiden ligger före uppsägningen. Dock skall sådan tvist anhängiggöras inom ett år från uppsägningen (*moment 2*). En part som upphör att vara medlem i Europarådet upphör ett år därefter att vara bunden av konventionen (*moment 3*). Konventionens sista stadgande, *artikel 41*, reglerar frågorna om undertecknande, ratifikation och ikraftträdande. Den står öppen för alla medlemmar i Europarådet. Konventionen träder i kraft på dagen för det andra ratifikationsinstrumentets deponering.

Departementschefen

Innan jag något kommenterar den inom Europarådet utarbetade konventionen angående fredlig lösning av tvister, för vilken nyss redogjorts, vill jag erinra om vad det är som ger Europarådet dess särskilda karaktär

såsom internationell organisation. Det är dels dess struktur och dels den grundläggande principen i stadgan, att organisationens medlemmar skall bekänna sig till en demokratisk samhällsordning. I fråga om strukturen är det den rådgivande församlingen som ger organisationen dess egenart. Delegationerna i församlingen, parlamentariker i sina respektive hemland, är icke bundna av några instruktioner från sina regeringar, utan tar ställning till uppkommande frågor enligt sin egen uppfattning. Under de åtta år som organisationen funnits till har församlingen tagit många värdefulla initiativ för stärkande av samhörigheten mellan Västeuropas stater. Det förslag från församlingens sida som lett fram till den nu föreliggande konventionen föreföll dock icke särskilt angeläget. Det föreligger nämligen redan, som jag tidigare antytt, mellan Europarådets medlemsstater i stor utsträckning traktatmässiga bindningar av olika slag, förpliktande dem till åtgärder för fredlig lösning av uppkommande tvister. Undantagna härifrån var emellertid vid tiden för församlingens initiativ två av de viktigaste medlemsstaterna, nämligen Italien och Förbundsrepubliken Tyskland, vilket sammanhängde med att de ännu icke var anslutna till den internationella domstolens stadga eller eljest underställt sig domstolens kompetens. Med hänsyn till särskilt att den rådgivande församlingens initiativ kunde leda till att även Italien och Förbundsrepubliken Tyskland upptoges i ett traktatbundet system för lösning av tvister Europarådets medlemsstater emellan, fann sig svenska regeringen böra biträda beslutet om en expertkommittés tillsättande för närmare utredning av frågan om en europeisk konvention i ämnet.

Beträffande utformningen av den konvention som nu föreligger i under-tecknat skick har jag ingenting att invända för såvitt angår kapitlen I och II. Där upptagna regler om domstolsprövning av rättstvister och om förlikning av icke rättsliga tvister har i huvudsak utformats efter redan existerande internationella överenskommelser om fredlig lösning av tvister. De synes mig kunna väl användas i praktiken och jag tvekar icke att förorda att riksdagen föreslås godkänna ratifikation av konventionen i dessa delar.

Beträffande åter kapitel III, om skiljedom i icke rättsliga tvister, förhåller det sig annorlunda. Jag har förut redogjort för de ansträngningar som under förarbetena till konventionen gjordes från svensk sida för att i fråga om icke rättsliga tvister skapa en ändmålsenligare skiljedomsordning än den traditionella, som bl. a. föreligger utformad i den år 1928 i Genève tillkomna generalakten. Denna ordning utgår visserligen från principen om obligatorisk skiljedom i icke rättsliga tvister, men eftersom staterna icke kan antagas vara villiga att utsätta sig för de risker som ett fullständigt genomförande av denna princip skulle innebära, har dels skiljedomstolen ålagts att följa den internationella rätten, oaktat fråga icke är om rättsliga tvister, dels ock införts förbehållet för frågor fallande under staternas egen behörighet. Härigenom framstår systemet såsom i praktiken nära nog meningslöst. Syftet med det svenska förslaget var att giva ett verkligt innehåll åt skiljedomsförfarandet i icke rättsliga tvister genom att låta skiljedomstolen träffa sitt avgörande oberoende av den internationella rätten

och genom att avlägsna förbehållet angående frågor fallande inom staternas egen behörighet. Den erforderliga säkerhetsspärren mot att skiljedomsförfarande komme till stånd i tvister, som av politiska skäl icke lämpade sig härför, skulle i stället åstadkommas genom att en politisk instans, nämligen Europarådets ministerkommitté, erhöle befogenhet att bedöma huruvida principen om obligatorisk skiljedom borde i ett konkret fall vidhållas. Ett skiljedomssystem av denna utformning skulle innebära ett betydande framsteg inom det internationella skiljedomsväsendet. Även om världsläget icke i allmänhet kan sägas vara moget härför, borde en sådan ordning likväl kunna komma till stånd i förhållandet mellan de i Europarådet sammanslutna staterna. Den gemenskap i fråga om rättskultur och demokratiskt samhällsskick, som kännetecknar dessa stater och som utgör själva grunden för Europarådets tillkomst, synes utgöra en garanti för att det skulle vara möjligt att taga detta steg. Härigenom skulle även Europarådets verkställande organ, ministerkommittén, tillföras en viktig uppgift helt i linje med det syfte organisationen är avsedd att tjäna, nämligen åvägbringandet av större enhet mellan medlemsstaterna.

Det visade sig emellertid, att ministerkommitténs majoritet icke var benägen att anförtro detta organ den uppgift, som tillagts detsamma i det svenska förslaget, samt följaktligen avvisade såväl förslaget i dess ursprungliga form som den omarbetning därav vilken rekommenderats av den rådgivande församlingen. I samband med att konventionen vid ministerkommitténs sammanträde den 29 april 1957 underteckades, avgav jag, såsom tidigare nämnts, en förklaring. I denna tillkännagav jag, att Sverige icke kunde förväntas att ratificera konventionens kapitel III med dess föreskrifter om obligatorisk skiljedom i icke rättsliga tvister.

Bestämmelserna i kapitel III har, som förut nämnts, inspirerats av motsvarande stadganden i 1928 års generalakt. Redan beträffande generalakten befanns för Sveriges del hinder möta mot ratifikation av dessa bestämmelser. Ratifikationen skedde följaktligen med förbehåll mot generalaktens kapitel om obligatorisk skiljedom i icke rättsliga tvister. Då generalakten förelades riksdagen för godkännande (jfr Kungl. Maj:ts prop. 1929: 108, s. 9) framhöll den dåvarande ministern för utrikes ärendena, att vissa betänkligheter gjorde sig gällande gentemot kapitlet i fråga. »I dessa fall», heter det i propositionen, »äro överväganden av politisk natur utslagsgivande och uppgiften för en skiljedomstol bliver att avväga motsatta intressen och träffa ett avgörande, som från lämplighets- och billighetssynpunkt eller från den allmänna politiska situationens synpunkt är ägnat att bäst lösa tvisten. Det synes lämpligast att tillsvidare såsom hittills i förhållande till varje särskilt land pröva, huruvida förutsättningar finnas för avslutande av obegränsat skiljedomsavtal, omfattande även intressetvister. I detta sammanhang må erinras om att enligt generalaktens bestämmelser möjlighet förefinnes att längre fram biträda jämväl nu ifrågavarande stadganden.»

Av den föregående redogörelsen för kap. III och för de invändningar, som från svensk sida framställts mot de principer på vilka kapitlet är uppbyggt, torde följa att Sverige icke bör acceptera denna del av konventionen.

Jag föreslår sålunda att Sverige vid ratificerandet av konventionen gör förbehåll mot kapitel III i enlighet med vad som medges i artikel 34 moment 1 a).

Beträffande konventionens *kapitel IV*, innehållande allmänna bestämmelser, ber jag blott få fästa uppmärksamheten vid *artikel 35*, enligt vilken parterna må göra förbehåll hänförande sig till vissa bestämda frågor eller särskilda ämnen, som alltså genom en deklaration kan undantagas från konventionens tillämpning. Jag finner icke erforderligt att föreslå något sådant förbehåll för Sveriges del.

Det internationella skiljedomsväsendet har tyvärr icke nått den utveckling och den betydelse för de internationella förbindelserna, som man allmänt väntade sig under tiden mellan de två världskrigen, då de förhoppningar som ställdes på detsamma var mycket stora. Icke desto mindre måste denna utväg för lösande av mellanfolkliga tvister anses vara av stor principiell vikt och förtjänt av allt stöd från ett land med Sveriges traditioner på området.

Under återopande av det sålunda anförda får jag föreslå, att den här bilagda europeiska konventionen angående fredlig lösning av tvister måtte föreläggas riksdagen och hemställer alltså

att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att godkänna ratifikation av konventionen utom såvitt angår dess kapitel III.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

A. Fälthelm

Bilaga

Översättning.

**European convention
for the peaceful settlement
of disputes**

The Governments signatory hereto, being Members of the Council of Europe,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its Members;

Convinced that the pursuit of peace based upon justice is vital for the preservation of human society and civilisation;

Resolved to settle by peaceful means any disputes which may arise between them,

Have agreed as follows:

CHAPTER 1.**Judicial settlement***Article 1.*

The High Contracting Parties shall submit to the judgement of the International Court of Justice all international legal disputes which may arise between them including, in particular, those concerning:

- (a) the interpretation of a treaty;
- (b) any question of international law;

**Convention européenne
pour le règlement pacifique
des différends**

Les Gouvernements signataires, Membres du Conseil de l'Europe,

Considérant que le but du Conseil de l'Europe est de réaliser une union plus étroite entre ses membres;

Persuadés que la consolidation de la paix fondée sur la justice est d'un intérêt vital pour la préservation de la société humaine et de la civilisation;

Résolus à régler par des moyens pacifiques les différends qui pourraient s'élever entre eux,

Sont convenus de ce qui suit:

CHAPITRE PREMIER**Du règlement judiciaire***Article 1er.*

Les Hautes Parties Contractantes soumettront pour jugement à la Cour internationale de Justice tous les différends juridiques relevant du droit international qui s'élèveraient entre elles et notamment ceux ayant pour objet:

- (a) l'interprétation d'un traité;
- (b) tout point de droit international;

**Europeisk konvention
angående fredlig lösning
av tvister**

Undertecknade regeringar, vilka äro medlemmar av Europarådet, hava,

i betraktande av att Europarådets syfte är att uppnå större enhet mellan dess medlemmar;

övertygade om att be-
fästandet av en fred grundad på rättvisa är av avgörande betydelse för det mänskliga samhällets och civilisationens fortbestånd;

beslutna att genom fredliga medel avgöra varje tvist som må uppkomma dem emellan, överenskommit som följer:

KAPITEL 1.**Om rättsligt avgörande***Artikel 1.*

De Höga Fördragslutande Parterna skola underställa den internationella domstolen för avgörande alla tvister av rättslig natur hänförande sig till den internationella rätten, vilka må uppkomma dem emellan och i synnerhet tvister som avse:

- a) tolkningen av ett fördrag;
- b) varje internationellt-rättsligt spörsmål;

(c) the existence of any fact which, if established, would constitute a breach of an international obligation;

(d) the nature or extent of the reparation to be made for the breach of an international obligation.

Article 2.

1. The provisions of Article 1 shall not affect undertakings by which the High Contracting Parties have accepted or may accept the jurisdiction of the International Court of Justice for the settlement of disputes other than those mentioned in Article 1.

2. The parties to a dispute may agree to resort to the procedure of conciliation before that of judicial settlement.

Article 3.

The High Contracting Parties which are not parties to the Statute of the International Court of Justice shall carry out the measures necessary to enable them to have access thereto.

CHAPTER II.

Conciliation

Article 4.

1. The High Contracting Parties shall submit to conciliation all disputes which may arise between them, other than disputes falling within the scope of Article 1.

(c) la réalité de tout fait qui, s'il était établi, constituerait la violation d'une obligation internationale;

(d) la nature ou l'étendue de la réparation due pour rupture d'une obligation internationale.

Article 2.

1. Les dispositions de l'article précédent ne portent pas atteinte aux engagements par lesquels les Hautes Parties Contractantes ont accepté ou accepteraient la juridiction de la Cour pour le règlement des différends autres que ceux mentionnés à l'article 1er.

2. Les parties au différend peuvent convenir de faire précéder le règlement judiciaire par une procédure de conciliation.

Article 3.

Les Hautes Parties Contractantes qui ne sont pas parties au Statut de la Cour internationale de Justice prendront les mesures nécessaires pour avoir accès à la Cour.

CHAPITRE II.

De la conciliation

Article 4.

1. Les Hautes Parties Contractantes soumettront à une procédure de conciliation tous les différends qui s'élèveraient entre elles autres que les différends visés à l'article 1er.

c) förefintligheten av någon omständighet som, därest den konstaterades, skulle innebära åsidosättandet av en internationell förpliktelse;

d) arten eller omfattningen av den gottgörelse, som bör givas i fall av en internationell förpliktelses åsidosättande.

Artikel 2.

1. Bestämmelserna i föregående artikel beröra icke åtaganden genom vilka de Höga Fördragslutande Parterna erkänt eller komma att erkänna den internationella domstolens behörighet med avseende å andra tvister än som omnämnas i artikel 1.

2. Parterna i en tvist må överenskomma att låta det rättsliga avgörandet föregås av ett förlikningsförfarande.

Artikel 3.

De Höga Fördragslutande Parter vilka icke äro anslutna till stadgan för den internationella domstolen skola vidtaga erforderliga åtgärder för att erhålla tillträde till domstolen.

KAPITEL 2.

Om förlikning

Artikel 4.

1. De Höga Fördragslutande Parterna skola till förlikningsförfarande hänskjuta alla tvister som må uppstå dem emellan, utom tvister som avses i artikel 1.

2. Nevertheless, the parties to a dispute falling within the scope of this Article may agree to submit it to an arbitral tribunal without prior recourse to the procedure of conciliation.

Article 5.

When a dispute arises which falls within the scope of Article 4, it shall be referred to a Permanent Conciliation Commission competent in the matter, previously set up by the parties concerned. If the parties agree not to have recourse to that Commission, or if there is no such Commission, the dispute shall be referred to a special Conciliation Commission, which shall be set up by the parties within a period of three months from the date on which a request to that effect is made by one of the parties to the other party.

Article 6.

In the absence of agreement to the contrary between the parties concerned, the Special Conciliation Commission shall be constituted as follows:

The Commission shall be composed of five members. The parties shall each nominate one Commissioner, who may be chosen from among their respective nationals. The three other Commissioners, including the President, shall be chosen by agreement from among the nationals of third States. These three Com-

2. Toutefois, les parties à un différend visé au présent article peuvent convenir de soumettre ce différend à un tribunal arbitral sans avoir, au préalable, recours à la procédure de conciliation.

Article 5.

Lorsqu'il s'élève un différend de la nature de ceux visés à l'article 4, il sera porté devant la Commission permanente de conciliation compétente en la matière, que les parties en cause auraient instituée antérieurement. Si les parties conviennent de n'avoir pas recours à cette commission, ou à défaut de celle-ci, le différend sera porté devant une Commission spéciale de conciliation que les parties constitueront dans un délai de trois mois à compter de la demande adressée par l'une à l'autre.

Article 6.

Sauf accord contraire des parties intéressées, la Commission spéciale de conciliation sera constituée comme suit:

La Commission comprendra cinq membres. Les parties en nommeront chacune un qui pourra être choisi parmi leurs nationaux respectifs. Les trois autres commissaires, dont l'un en qualité de Président, seront choisis d'un commun accord parmi les ressortissants d'États tiers. Ces derniers devront être de nationalité

2. Likväl må parterna i en sådan tvist som avses i denna artikel överenskomma om att hänskjuta tvisten till skiljedomstol utan att dessförinnan ha anlitat förlikningsförfarande.

Artikel 5.

Då en tvist av det slag som avses i artikel 4 uppkommer, skall den hänskjutas till den i saken behöriga ständiga förlikningsnämnd, som parterna må ha upprättat tidigare. Därest parterna överenskomma att icke anlita denna nämnd eller om någon sådan nämnd icke finnes, skall tvisten hänskjutas till en särskild förlikningsnämnd, vilken parterna skola tillsätta inom en tid av tre månader från det begäran där- om framställts av den ena parten till den andra.

Artikel 6.

Så vitt vederbörande parter ej annorlunda överenskomma, skall den särskilda förlikningsnämnden tillsättas på följande sätt:

Nämnden skall bestå av fem medlemmar. Parterna utse vardera en medlem, som kan utses bland det egna landets medborgare. De tre övriga medlemmarna, därav en i egenskap av ordförande, skola utses gemensamt bland medborgare i andra stater. Dessa sistnämnda skola sinsemellan vara av olika na-

missioners shall be of different nationalities and shall not be habitually resident in the territory nor be in the service of the parties.

différentes, ne pas avoir leur résidence habituelle sur le territoire des parties intéressées, ni se trouver à leur service.

tionalitet och icke ha hemvist inom de tvistande parternas områden eller vara i deras tjänst.

Article 7.

If the nomination of the Commissioners to be designated jointly is not made within the period provided for in Article 5, the task of making the necessary nominations shall be entrusted to the Government of a third State, chosen by agreement between the parties, or, failing such agreement being reached within three months, to the President of the International Court of Justice. Should the latter be a national of one of the parties to the dispute, this task shall be entrusted to the Vice-President of the Court or to the next senior judge of the Court who is not a national of the parties.

Article 7.

Si la nomination des commissaires à désigner en commun n'intervient pas dans le délai prévu à l'article 5, le soin de procéder aux nominations nécessaires sera confié au gouvernement d'un État tiers choisi d'un commun accord par les parties ou, à défaut d'accord dans un délai de trois mois, au Président de la Cour internationale de Justice. Au cas où celui-ci serait ressortissant de l'une des parties au différend, cette tâche serait confiée au Vice-Président de la Cour, ou au juge le plus ancien de la Cour qui n'est pas ressortissant de l'une des parties au différend.

Artikel 7.

Därest de medlemmar, som skola utses gemensamt, icke tillsatts inom den i artikel 5 stadgade tiden, skola de erforderliga utnämningarna anförtros åt en av parterna gemensamt utsedd tredje stats regering eller, därest överenskommelse härom icke nås inom en tid av tre månader, åt ordföranden i den internationella domstolen. Därest denne är medborgare i någon av de tvistande staterna, skall uppdraget anförtros domstolens vice ordförande eller den äldste medlem i domstolen, som icke är medborgare i någon av de tvistande staterna.

Article 8.

Vacancies which may occur as a result of death, resignation or any other cause shall be filled within the shortest possible time in the manner fixed for the nominations.

Article 8.

Il sera pourvu, dans le plus bref délai, aux vacances qui viendraient à se produire par suite de décès ou de démission ou de quelque autre empêchement, en suivant le mode fixé pour les nominations.

Artikel 8.

Vid vakans till följd av dödsfall, avgång eller annan orsak skola, så snart ske kan, nya medlemmar utses i den ordning, som är stadgad för tillsättandet.

Article 9.

1. Disputes shall be brought before the Special Conciliation Commission by means of an application addressed to the President by the two

Article 9.

1. La Commission spéciale de conciliation sera saisie par voie de requête adressée au Président par les deux parties agissant d'un commun accord ou,

Artikel 9.

1. Tvist anhängiggöres vid den särskilda förlikningsnämnden genom ansökan, ställd till ordföranden av båda parterna gemensamt, eller,

Parties acting in agreement or, in default thereof, by one or other of the parties.

2. The application, after giving a summary account of the subject of the dispute, shall contain the invitation to the Commission to take all necessary measures with a view to arriving at an amicable solution.

3. If the application emanates from only one of the parties, the other party shall, without delay, be notified of it by that party.

Article 10.

1. In the absence of agreement to the contrary between the parties, the Special Conciliation Commission shall meet at the seat of the Council of Europe or at some other place selected by its President.

2. The Commission may at all times request the Secretary-General of the Council of Europe to afford it his assistance.

Article 11.

The work of the Special Conciliation Commission shall not be conducted in public unless the Commission with the consent of the parties so decides.

Article 12.

1. In the absence of agreement to the contrary between the parties, the Special Conciliation Commission shall lay down its

à défaut, par l'une ou l'autre des parties.

2. La requête, après avoir exposé sommairement l'objet du différend, contiendra l'invitation à la Commission de procéder à toutes mesures propres à conduire à une conciliation.

3. Si la requête émane d'une seule des parties elle sera notifiée par celle-ci, sans délai, à l'autre partie.

Article 10.

1. La Commission spéciale de conciliation se réunira, sauf accord contraire des parties, au siège du Conseil de l'Europe ou en tout autre lieu désigné par son Président.

2. La Commission pourra, en toute circonstance, demander au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe de prêter son assistance à ses travaux.

Article 11.

Les travaux de la Commission spéciale de conciliation ne seront publics qu'en vertu d'une décision prise par la Commission avec l'assentiment des parties.

Article 12.

1. Sauf accord contraire des parties, la Commission spéciale de conciliation réglera elle-même sa procédure qui devra être con-

därest de icke enas härom, av endera parten.

2. Sådan ansökan skall, efter en kort sammanfattning av föremålet för tvisten, innehålla en hemställan till nämnden att vidtaga alla de åtgärder, som kunna vara ägnade att leda till en förlikning.

3. Om ansökan ingives av endera parten ensam, skall denna part utan dröjsmål tillstålla den andra parten meddelande härom.

Artikel 10.

1. Den särskilda förlikningsnämnden skall, där annorlunda ej överenskommes mellan parterna, sammanträda å den ort, där Europarådet har sitt säte, eller å annan plats, som bestämmes av ordföranden.

2. Nämnden må under alla förhållanden hos Europarådets generalsekreterare begära dennes biträde.

Artikel 11.

Den särskilda förlikningsnämndens förhandlingar skola icke vara offentliga, med mindre nämnden med parternas samtycke så beslutar.

Artikel 12.

För såvitt icke annorlunda överenskommes mellan parterna, skall den särskilda förlikningsnämnden själv fastställa

own procedure, which in any case must provide for both parties being heard. In regard to enquiries, subject to the provisions of this Convention, the Commission, unless it decides unanimously to the contrary, shall act in accordance with the provisions of Part III of the Hague Convention for the Pacific Settlement of International Disputes of 18th October 1907.

2. The parties shall be represented before the Conciliation Commission by agents whose duty shall be to act as intermediaries between them and the Commission; they may be assisted by counsel and experts appointed by them for that purpose and may request that all persons whose evidence appears to them desirable shall be heard.

3. The Commission shall be entitled to request oral explanations from the agents, counsel and experts of both parties, as well as from all persons it may think desirable to summon with the consent of their Governments.

Article 13.

In the absence of agreement to the contrary between the parties, the decisions of the Special Conciliation Commission shall be taken by a majority vote and, except in relation to questions of procedure, decisions of

tradictoire. En matière d'enquête, et sous réserve des dispositions de la présente Convention, la Commission, à moins qu'elle n'en décide autrement à l'unanimité, se conformera aux dispositions du titre III de la Convention de La Haye du 18 octobre 1907 pour le Règlement pacifique des Conflits internationaux.

2. Les parties seront représentées auprès de la Commission de conciliation par des agents ayant mission de servir d'intermédiaires entre elles et la Commission; elles pourront, en outre, se faire assister par des conseils et experts nommés par elles à cet effet et demander l'audition de toutes personnes dont le témoignage leur paraîtrait utile.

3. La Commission aura, de son côté, la faculté de demander des explications orales aux agents, conseils et experts des deux parties, ainsi qu'à toutes personnes qu'elle jugerait utile de faire comparaître avec l'assentiment de leur gouvernement.

Article 13.

A moins que les parties n'en décident autrement, les décisions de la Commission spéciale de conciliation seront prises à la majorité des voix, et, sauf en ce qui concerne les questions de procédure, la Commission ne

reglerna för förfarandet, som skall vara kontradiktoriskt. I fråga om undersökning skall nämnden, med förbehåll för bestämmelserna i denna konvention och såvida nämnden ej enhälligt annorlunda beslutar, ställa sig till efterrättelse bestämmelserna i avdelning III i Haagkonventionen av den 18 oktober 1907 om avgörande på fredlig väg av internationella tvister.

2. Parterna skola inför förlikningsnämnden vara företrädde av ombud med uppgift att utgöra mellanhand mellan parterna och nämnden; parterna må vidare biträdas av rådgivare och sakkunniga som de för detta ändamål utse, ävensom påkalla hörande av personer vilkas vittnesmål synes dem vara av värde.

3. Nämnden skall å sin sida äga befogenhet att begära muntliga förklaringar av de båda parternas ombud, rådgivare och sakkunniga liksom av personer, vilka nämnden under förutsättning av deras respektive regeringars medgivande finner lämpligt att låta inkalla.

Artikel 13.

För så vitt icke parterna annorlunda överenskomma, skall den särskilda förlikningsnämnden fatta sina beslut med enkel röstövertikt, och nämnden kan endast, utom i vad avser procedurfrågor, avgiva giltigt

the Commission shall be valid only if all its members are present.

Article 14.

The parties shall facilitate the work of the Special Conciliation Commission and, in particular, shall supply it to the greatest possible extent with all relevant documents and information. They shall use the means at their disposal to allow it to proceed in their territory, and in accordance with their law, to the summoning and hearing of witnesses or experts and to visit the localities in question.

Article 15.

1. The task of the Special Conciliation Commission shall be to elucidate the questions in dispute, to collect with that object all necessary information by means of enquiry or otherwise, and to endeavour to bring the parties to an agreement. It may, after the case has been examined, inform the parties of the terms of settlement which seem suitable to it and lay down the period within which they are to make their decision.

2. At the close of its proceedings, the Commission shall draw up a *procès-verbal* stating, as the case may be, either that the parties have come to an agreement and, if need arises, the terms of the agreement,

pourra se prononcer valablement que si tous ses membres sont présents.

Article 14.

Les parties faciliteront les travaux de la Commission spéciale de conciliation et, en particulier, lui fourniront dans la plus large mesure possible tous documents et informations utiles. Elles useront des moyens dont elles disposent pour lui permettre de procéder sur leur territoire et selon leur législation à la citation et à l'audition des témoins ou d'experts et à des transports sur les lieux.

Article 15.

1. La Commission spéciale de conciliation aura pour tâche d'élucider les questions en litige, de recueillir à cette fin toutes informations utiles, par voie d'enquête ou autrement, et de s'efforcer de concilier les parties. Elle pourra, après examen de l'affaire, exposer aux parties les termes de l'arrangement qui lui paraîtrait convenable et leur impartir un délai pour se prononcer.

2. A la fin de ses travaux, la Commission dressera un *procès-verbal* constatant, suivant le cas, soit que les parties se sont arrangées et, s'il y a lieu, les conditions de l'arrangement, soit que les parties n'ont pu être

utlåtande om samtliga medlemmar äro närvarande.

Artikel 14.

Parterna skola underlätta den särskilda förlikningsnämndens verksamhet och särskilt i största möjliga utsträckning tillhandahålla densamma alla erforderliga handlingar och upplysningar. De skola begagna de medel, över vilka de förfoga, för att sätta nämnden i tillfälle att inom deras respektive områden och i enlighet med deras lagstiftning instämma och höra vittnen eller sakkunniga samt att begiva sig till de platser som äro i fråga.

Artikel 15.

1. Den särskilda förlikningsnämnden skall hava till uppgift att klarlägga de frågor, om vilka meningsskiljaktighet råder, att i detta syfte genom undersökningar eller på annat sätt införskaffa alla erforderliga upplysningar samt att söka förlika parterna. Nämnden må, efter att ha undersökt saken, för parterna framlägga den lösning som nämnden finner lämplig samt fastställa en tidsfrist, inom vilken parterna skola besluta sig.

2. Vid avslutandet av sin verksamhet skall nämnden upprätta ett protokoll, vari alltefter omständigheterna fastställes anlingen att parterna nått en uppgörelse samt, om anledning därtill föreligger, innehållet

or that it has been impossible to effect a settlement. No mention shall be made in the *procès-verbal* of whether the Commission's decisions were taken unanimously or by a majority vote.

3. The proceedings of the Commission shall, unless the parties otherwise agree, be terminated within six months from the date on which the Commission shall have been given cognisance of the dispute.

Article 16.

The Commission's *procès-verbal* shall be communicated without delay to the parties. It shall only be published with their consent.

Article 17.

During the proceedings of the Commission, each of the Commissioners shall receive emoluments, the amount of which shall be fixed by agreement between the parties, each of which shall contribute an equal share.

2. The general expenses arising out of the working of the Commission shall be divided in the same manner.

Article 18.

In the case of a mixed dispute involving both questions for which conciliation is appropriate and other questions for which judicial settlement is appropriate, any party to the dispute shall have

conciliées. Le procès-verbal ne mentionnera pas si les décisions de la Commission ont été prises à l'unanimité ou à la majorité.

3. Les travaux de la Commission devront, à moins que les parties n'en conviennent autrement, être terminés dans un délai de six mois à compter du jour où la Commission aura été saisie du différend.

Article 16.

Le procès-verbal de la Commission sera porté sans délai à la connaissance des parties. Sa publication ne pourra avoir lieu qu'avec leur accord.

Article 17.

1. Pendant la durée de leurs travaux, chacun des commissaires recevra une indemnité dont le montant sera fixé d'un commun accord par les parties qui en supporteront chacune une part égale.

2. Les frais généraux occasionnés par le fonctionnement de la Commission seront répartis de la même façon.

Article 18.

En cas de différends complexes dont certains éléments relèvent de la conciliation et d'autres du règlement judiciaire, chaque partie au différend aura le droit de demander que le règlement par la

i denna, eller också att parterna icke kunnat förlikas. I protokollet må icke angivas, huruvida nämndens beslut fattats enhälligt eller med röstövertikt.

3. Med mindre parterna annorlunda överenskomma, skall nämndens verksamhet vara avslutad inom en tid av sex månader, räknat från den dag, då tvisten anhänggjorts hos nämnden.

Artikel 16.

Nämndens protokoll skall utan uppskov delgivas parterna. Det må offentliggöras endast med parternas samtycke.

Artikel 17.

1. Under den tid förlikningsnämndens verksamhet pågår, skall envar av dess medlemmar erhålla ersättning med belopp som fastställs genom överenskommelse mellan parterna, av vilka envar skall gälda lika stor del.

2. De av nämndens verksamhet föranledda allmänna kostnaderna skola fördelas enligt samma grund.

Artikel 18.

I fall av en sammanfatt tvist, av vilken vissa delar lämpa sig för förlikning och andra för rättsligt avgörande, äger varje part i tvisten begära, att rättsligt avgörande av de juridiska

the right to insist that the judicial settlement of the legal questions shall precede conciliation.

voie judiciaire des éléments juridiques du différend précède la procédure de conciliation.

frågorna skall föregå förlikningsförfarandet.

CHAPTER III.

Arbitration

Article 19.

The High Contracting Parties shall submit to arbitration all disputes which may arise between them other than those mentioned in Article 1 and which have not been settled by conciliation, either because the parties have agreed not to have prior recourse to it or because conciliation has failed.

Article 20.

1. The party requesting arbitration shall inform the other party of the claim which it intends to submit to arbitration, of the grounds on which such claim is based and of the name of the arbitrator whom it has nominated.

2. In the absence of agreement to the contrary between the parties concerned, the Arbitral Tribunal shall be constituted as follows:

The Arbitral Tribunal shall consist of five members. The parties shall each nominate one member, who may be chosen from among their respective nationals. The other three arbitrators, including the President, shall be chosen by agreement from among the nationals of third States. They shall

CHAPITRE III.

Du règlement arbitral

Article 19.

Les Hautes Parties Contractantes soumettront à la procédure arbitrale tous les différends qui s'élèveraient entre elles autres que les différends visés à l'article 1er et qui n'auraient pu être conciliés, soit que les parties aient convenu de ne pas avoir au préalable recours à la conciliation, soit que cette procédure n'ait pas abouti.

Article 20.

1. La partie requérante fera connaître à l'autre partie l'objet de la demande qu'elle entend soumettre à l'arbitrage, ainsi que les moyens sur lesquels elle se fonde et le nom de l'arbitre choisi par elle.

2. Sauf accord contraire des parties intéressées, le tribunal arbitral sera constitué comme suit:

Le tribunal arbitral comprendra cinq membres. Les parties en nommeront chacune un qui pourra être choisi parmi leurs nationaux respectifs. Les trois autres arbitres, dont l'un en qualité de Président, seront choisis d'un commun accord parmi les ressortissants d'États tiers. Ces arbitres

KAPITEL III.

Om skiljedom

Artikel 19.

De Höga Fördragslutande Parterna skola till skiljedomsförfarande hänskjuta alla dem emellan uppkommande tvister som icke avses i artikel 1 och som icke kunnat lösas genom förlikning, antingen emedan parterna överenskommit att icke först anlita förlikning eller därför att detta förfarande misslyckats.

Artikel 20.

1. Den part som begär skiljedom skall underrätta motparten om det anspråk som den förre parten avser att hänskjuta till skiljedom, ävensom om grunderna för anspråket samt namnet på den skiljedomare parten utsett.

2. Därest icke annorlunda överenskommes mellan vederbörande parter, skall skiljedomstolen vara sammansatt på följande sätt:

Skiljedomstolen skall bestå av fem medlemmar. Av dessa utser vardera parten en, som må väljas bland det egna landets medborgare. De tre återstående skiljedomarna, därav en i egenskap av ordförande, skola utses gemensamt bland medborgare i andra stater. Dessa skiljedomare skola vara

be of different nationalities and shall not be habitually resident in the territory nor be in the service of the parties.

devront être de nationalité différente, ne pas avoir leur résidence habituelle sur le territoire des parties intéressées, ni se trouver à leur service.

av olika nationalitet, och icke hava sitt hemvist på vederbörande parTERS område eller vara i deras tjänst.

Article 21.

If the nomination of the members of the Arbitral Tribunal is not made within a period of three months from the date on which one of the parties requested the other party to constitute an Arbitral Tribunal, the task of making the necessary nominations shall be entrusted to the Government of a third State, chosen by agreement between the parties, or, failing agreement within three months, to the President of the International Court of Justice. Should the latter be a national of one of the parties to the dispute, this task shall be entrusted to the Vice-President of the Court, or to the next senior judge of the Court who is not a national of the parties.

Article 21.

Si la nomination des membres du tribunal arbitral n'intervient pas dans un délai de trois mois à compter de la demande adressée par l'une des parties à l'autre de constituer un tribunal arbitral, le soin de procéder aux nominations nécessaires sera confié au gouvernement d'un État tiers choisi d'un commun accord par les parties, ou, à défaut d'accord dans un délai de trois mois, au Président de la Cour internationale de Justice. Au cas où celui-ci serait ressortissant de l'une des parties au différend, cette tâche serait confiée au Vice-Président de la Cour, ou au juge le plus ancien de la Cour qui n'est pas ressortissant de l'une des parties au différend.

Artikel 21.

Därest medlemmarna i skiljedomstolen icke utsetts inom en tid av tre månader från det den ena parten tillställt den andra begäran att en skiljedomstol måtte tillsättas, skola de erforderliga utnämningarna anförtros åt en av parterna gemensamt utsedd tredje stats regering eller, därest överenskommelse härom icke nås inom en tid av tre månader, åt ordföranden i den internationella domstolen. Därest denne är medborgare i någon av de tvistande staterna, skall uppdraget anförtros domstolens vice ordförande eller den äldste medlem i domstolen, som icke är medborgare i någon av de tvistande staterna.

Article 22.

Vacancies which may occur as a result of death, resignation or any other cause shall be filled within the shortest possible time in the manner fixed for the nomination.

Article 22.

Il sera pourvu, dans le plus bref délai, aux vacances qui viendraient à se produire par suite de décès ou de démission, ou de quelque autre empêchement, en suivant le mode fixé pour la nomination.

Artikel 22.

Vid vakans till följd av dödsfall, avgång eller annan orsak skola, så snart ske kan, nya medlemmar utses i den ordning, som är stadgad för tillsättandet.

Article 23.

The parties shall draw up a special agreement determining the subject of the dispute and the details of procedure.

Article 23.

Les parties rédigeront un compromis déterminant l'objet du litige et la procédure à suivre.

Artikel 23.

Parterna skola uppgöra ett skiljeavtal, vari föremålet för tvisten bestämmes ävensom det förfarande, som skall följas.

Article 24.

In the absence of sufficient particulars in the special agreement regarding the matters referred to in Article 23, the provisions of Part IV of the Hague Convention of 18th October 1907 for the Pacific Settlement of International Disputes shall apply so far as possible.

Article 25.

Failing the conclusion of a special agreement within a period of three months from the date on which the Arbitral Tribunal was constituted, the dispute may be brought before the Tribunal upon application by one or other party.

Article 26.

If nothing is laid down in the special agreement or no special agreement has been made, the Tribunal shall decide *ex aequo et bono*, having regard to the general principles of international law, while respecting the contractual obligations and the final decisions of international tribunals which are binding on the parties.

CHAPTER IV.

General provisions

Article 27.

The provisions of this Convention shall not apply to:

(a) disputes relating to facts or situations prior to

Article 24.

A défaut d'indications et de précisions suffisantes dans le compromis, relativement aux points indiqués dans l'article précédent, il sera fait application, dans la mesure du possible, des dispositions du titre IV de la Convention de La Haye du 18 octobre 1907 pour le Règlement pacifique des Conflits internationaux.

Article 25.

Faute de conclusion d'un compromis dans un délai de trois mois à partir de la constitution du tribunal arbitral, celui-ci sera saisi par requête de l'une ou de l'autre des parties.

Article 26.

Dans le silence du compromis ou à défaut de compromis, le tribunal arbitral jugera *ex aequo et bono* compte tenu des principes généraux du droit international, sous réserve du respect des engagements conventionnels et des décisions définitives des tribunaux internationaux qui lient les parties.

CHAPITRE IV.

Dispositions générales

Article 27.

Les dispositions de la présente Convention ne s'appliquent pas:

(a) aux différends concernant des faits ou situa-

Artikel 24.

Lider skiljeavtalet av bristande fullständighet i de hänseenden som angivits i föregående artikel, skola, i den mån så är möjligt, tillämpas bestämmelserna i avdelning IV i Haagkonventionen den 18 oktober 1907 om avgörande på fredlig väg av internationella tvister.

Artikel 25.

Har icke skiljeavtal slutits inom en tid av tre månader från det skiljedomstolen tillsatts, må tvisten hos denna anhängiggöras genom ansökan av endera parten.

Artikel 26.

I brist på föreskrifter i skiljeavtalet eller vid frånvaro av skiljeavtal skall skiljedomstolen döma *ex aequo et bono* under hänsynstagande till den internationella rättens allmänna grundsatser, med förbehåll för att de traktatsenliga förpliktelser och slutliga avgöranden av internationella domstolar som binda parterna skola respekteras.

KAPITEL IV.

Allmänna bestämmelser

Artikel 27.

Bestämmelserna i denna konvention skola icke äga tillämpning på:

a) tvister avseende tilldragelser eller förhållan-

the entry into force of this Convention as between the parties to the dispute;

(b) disputes concerning questions which by international law are solely within the domestic jurisdiction of States.

Article 28.

1. The provisions of this Convention shall not apply to disputes which the parties have agreed or may agree to submit to another procedure of peaceful settlement. Nevertheless, in respect of disputes falling within the scope of Article 1, the High Contracting Parties shall refrain from invoking as between themselves agreements which do not provide for a procedure entailing binding decisions.

2. This Convention shall in no way affect the application of the provisions of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms signed on 4th November 1950, or of the Protocol thereto signed on 20th March 1952.

Article 29.

1. In the case of a dispute the subject of which, according to the municipal law of one of the parties, falls within the competence of its judicial or administrative authorities, the party in question may object to the dispute being submitted for settle-

tions antérieures à l'entrée en vigueur de la présente Convention entre les parties au différend;

(b) aux différends portant sur des questions que le droit international laisse à la compétence exclusive des États.

Article 28.

1. Les dispositions de la présente Convention ne s'appliquent pas aux différends que les parties seraient convenues ou conviendraient de soumettre à une autre procédure de règlement pacifique. Toutefois, en ce qui concerne les différends visés à l'article 1er, les Hautes Parties Contractantes renoncent à se prévaloir entre elles des accords qui ne prévoient pas de procédure aboutissant à une décision obligatoire.

2. La présente Convention n'affecte en rien l'application des dispositions de la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales, signée le 4 novembre 1950, et du Protocole additionnel à ladite Convention, signé le 20 mars 1952.

Article 29.

1. S'il s'agit d'un différend dont l'objet, d'après le droit interne de l'une des parties, relève de la compétence des autorités judiciaires ou administratives, cette partie pourra s'opposer à ce que ce différend soit soumis aux diverses procédures prévues

den som i tiden ligga före konventionens ikraftträdande mellan parterna i tvisten;

b) tvister avseende frågor vilka enligt internationell rätt tillhöra staternas uteslutande behörighet.

Artikel 28.

1. Bestämmelserna i denna konvention skola icke äga tillämpning på tvister, vilka parterna överenskommit eller överenskomma att hänskjuta till annat förfarande för fredlig lösning. Icke desto mindre avstå de Höga Fördragsslutande Parterna, i fråga om sådana tvister som avses i artikel 1, från att sinsemellan åberopa överenskommelser, som icke förutse ett förfarande ledande till bindande beslut.

2. Denna konvention berör icke på något sätt tillämpningen av bestämmelserna i konventionen av den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna eller i tilläggsprotokollet av den 20 mars 1952 till samma konvention.

Artikel 29.

1. Om tvisten rör en fråga, som enligt endera partens inre lagstiftning faller under dess domstolars eller administrativa myndigheters behörighet, kan denna part motsätta sig att tvisten göres till föremål för de olika förfaranden om vilka

ment by any of the procedures laid down in this Convention until a decision with final effect has been pronounced, within a reasonable time, by the competent authority.

2. If a decision with final effect has been pronounced in the State concerned, it will no longer be possible to resort to any of the procedures laid down in this Convention after the expiration of a period of five years from the date of the aforementioned decision.

Article 30.

If the execution of a judicial sentence or arbitral award would conflict with a judgement or measure enjoined by a court of law or other authority of one of the parties to the dispute, and if the municipal law of that party does not permit or only partially permits the consequences of the judgement or measure in question to be annulled, the Court or the Arbitral Tribunal shall, if necessary, grant the injured party equitable satisfaction.

Article 31.

1. In all cases where a dispute forms the subject of arbitration or judicial proceedings, and particularly if the question on which the parties differ arises out of acts already committed or on the point

par la présente Convention avant qu'une décision définitive ait été rendue, dans des délais raisonnables, par l'autorité compétente.

2. Si une décision est intervenue dans l'ordre interne, il ne pourra plus être recouru aux procédures prévues par la présente Convention après l'expiration d'un délai de 5 ans à partir de ladite décision.

Article 30.

Si l'exécution d'une sentence judiciaire ou arbitrale se heurtait à une décision prise ou à une mesure ordonnée par une autorité judiciaire ou toute autre autorité de l'une des parties en litige, et si le droit interne de ladite partie ne permettait pas ou ne permettait qu'imparfaitement d'effacer les conséquences de cette décision ou de cette mesure, la Cour ou le tribunal arbitral accordera, s'il y a lieu, à la partie lésée, une satisfaction équitable.

Article 31.

1. Dans tous les cas où le différend fait l'objet d'une procédure judiciaire ou arbitrale, notamment si la question au sujet de laquelle les parties sont divisées résulte d'actes déjà effectués, ou sur le point

stadgas i denna konvention innan slutgiltigt utslag, inom skälig tid, avkunnats av den behöriga instansen.

2. Därest slutgiltigt utslag meddelats enligt den inre lagstiftningen, kunna icke de förfaranden, om vilka stadgas i denna konvention, anlitas sedan fem år förflutit från dagen för utslaget ifråga.

Artikel 30.

Därest verkställandet av en enligt denna konvention tillkommen dom eller skiljedom skulle strida mot en av domstol eller annan myndighet, tillhörande den ena av de tvistande parterna, meddelad dom eller beslutad åtgärd, och om denna parts inre lagstiftning icke medger eller endast delvis medger, att följdena av domen eller åtgärden upphävas, må den internationella domstolen eller skiljedomstolen, därest därtill förefinnes anledning, tillerkänna den part, som sålunda kommit till skada, skälig ersättning.

Artikel 31.

1. I alla de fall, då tvisten är föremål för rättsligt förfarande eller skiljedomsförfarande, och särskilt om den fråga, angående vilken parterna tvista, uppkommit till följd av åtgärder, som

of being committed, the International Court of Justice, acting in accordance with Article 41 of its Statute, or the Arbitral Tribunal, shall lay down within the shortest possible time the provisional measures to be adopted. The parties to the dispute shall be bound to accept such measures.

2. If the dispute is brought before a Conciliation Commission the latter may recommend to the parties the adoption of such provisional measures as it considers suitable.

3. The Parties shall abstain from all measures likely to react prejudicially upon the execution of the judicial or arbitral decision or upon the arrangements proposed by the Conciliation Commission and, in general, shall abstain from any sort of action whatsoever which may aggravate or extend the dispute.

Article 32.

1. This Convention shall remain applicable as between the Parties thereto, even though a third State, whether a Party to the Convention or not, has an interest in the dispute.

2. In the procedure of conciliation the parties may agree to invite such a third State to intervene.

de l'être, la Cour internationale de Justice, statuant conformément à l'article 41 de son Statut, ou le tribunal arbitral indiquera, dans le plus bref délai possible, quelles mesures provisoires doivent être prises. Les parties en litige seront tenues de s'y conformer.

2. Si une commission de conciliation se trouve saisie du différend, elle pourra recommander aux parties les mesures provisoires qu'elle estimera utiles.

3. Les parties s'abstiendront de toute mesure susceptible d'avoir une répercussion préjudiciable à l'exécution de la décision judiciaire ou arbitrale ou aux arrangements proposés par la commission de conciliation et, en général, ne procéderont à aucun acte de quelque nature qu'il soit susceptible d'aggraver ou d'étendre le différend.

Article 32.

1. La présente Convention demeure applicable entre les parties encore qu'un État tiers, partie ou non à la Convention, ait un intérêt dans le différend.

2. Dans la procédure de conciliation, les parties pourront, d'un commun accord, inviter un État tiers.

redan verkställtts eller äro på väg att verkställas, skall den internationella domstolen, i enlighet med artikel 41 i dess stadga, eller skiljedomstolen snarast möjligt föreskriva, vilka provisoriska åtgärder som skola vidtagas. De tvistande parterna skola vara förpliktade att ställa sig dessa anvisningar till efterrättelse.

2. Om tvisten anhängiggjorts hos förlikningsnämnd, äger denna anbefalla parterna de provisoriska åtgärder, som den anser påkallade.

3. Parterna skola avhålla sig från varje åtgärd, som kan vara ägnad att hava en ogynnsam återverkan vare sig på verkställandet av en blivande dom eller skiljedom eller på anordningar, som föreslagits av förlikningsnämnd, och skola såsom allmän regel ej skrida till någon handling av vad slag det vara må, vilken kan vara ägnad att skärpa eller utvidga tvisten.

Artikel 32.

1. Denna konvention skall förbliva tillämplig mellan parterna, även om en tredje makt, vare sig den anslutit sig till konventionen eller icke, har ett intresse att bevaka i tvisten.

2. Vid förlikningsförfarande kunna parterna gemensamt inbjuda tredje makt.

Article 33.

1. In judicial or arbitral procedure, if a third State should consider that its legitimate interests are involved, it may submit to the International Court of Justice or to the Arbitral Tribunal a request to intervene as a third party.

2. It will be for the Court or the Tribunal to decide upon this request.

Article 34.

1. On depositing its instrument of ratification, any one of the High Contracting Parties may declare that it will not be bound by:

(a) Chapter III relating to arbitration; or

(b) Chapters II and III relating to conciliation and arbitration.

2. A High Contracting Party may only benefit from those provisions of this Convention by which it is itself bound.

Article 35.

1. The High Contracting Parties may only make reservations which exclude from the application of this Convention disputes concerning particular cases or clearly specified special matters, such as territorial status, or disputes falling within clearly defined categories. If one of the High Contracting Parties has made a reservation, the other

Article 33.

1. Dans la procédure judiciaire ou arbitrale, si un État tiers estime que, dans un différend, ses intérêts légitimes sont en cause, il peut adresser à la Cour internationale de Justice ou au tribunal arbitral une requête aux fins d'intervention.

2. La Cour ou le tribunal décide.

Article 34.

1. Chacune des Hautes Parties Contractantes peut, au moment du dépôt de son instrument de ratification, déclarer que son acceptation ne s'étend pas:

(a) au chapitre III relatif à l'arbitrage; ou

(b) aux chapitres II et III relatifs à la conciliation et à l'arbitrage.

2. Une Haute Partie Contractante ne pourra se prévaloir des dispositions de la présente Convention qu'elle n'aurait pas acceptées elle-même.

Article 35.

1. Chaque Haute Partie Contractante ne pourra formuler d'autres réserves que celles tendant à exclure de l'application de la présente Convention les différends portant sur des affaires déterminées ou des matières spéciales nettement définies, telles que le statut territorial, ou rentrant dans des catégories bien précisées. Si une Haute Partie Con-

Artikel 33.

1. Om vid rättsligt förfarande eller skiljedomsförfarande en tredje makt anser, att dess berättigade intressen beröras, kan denna stat hos den internationella domstolen eller skiljedomstolen ansöka om rätt att inträda såsom mellankommande part.

2. Domstolen eller skiljedomstolen beslutar här om..

Artikel 34.

1. Envar av de Höga Fördragslutande Parterna må vid deponerandet av sitt ratifikationsinstrument förklara, att anslutningen icke omfattar:

a) kapitel III om skiljedom; eller

b) kapitlen II och III om förlikning och om skiljedom.

2. En Hög Fördragslutande Part må icke åberopa bestämmelser i denna konvention, av vilka den icke själv är bunden.

Artikel 35.

1. De Höga Fördragslutande Parterna må endast göra sådana förbehåll, som från denna konventions tillämpning undantaga tvister, vilka hänföra sig till vissa bestämda frågor eller särskilda, tydligt angivna ämnen, såsom territoriella frågor, eller som tillhöra vissa väl avgränsade kategorier. Om en Hög Fördragslutande Part gjort

Parties may enforce the same reservation in regard to that Party.

2. Any reservation made shall, unless otherwise expressly stated, be deemed not to apply to the procedure of conciliation.

3. Except as provided in paragraph 4 of this Article, any reservations must be made at the time of depositing instruments of ratification of the Convention.

4. If a High Contracting Party accepts the compulsory jurisdiction of the International Court of Justice under paragraph 2 of Article 36 of the Statute of the said Court, subject to reservations, or amends any such reservations, that High Contracting Party may by a simple declaration, and subject to the provisions of paragraphs 1 and 2 of this Article, make the same reservations to this Convention. Such reservations shall not release the High Contracting Party concerned from its obligations under this Convention in respect of disputes relating to facts or situations prior to the date of the declaration by which they are made. Such disputes shall, however, be submitted to the appropriate procedure under the terms of this Convention within a period of one year from the said date.

tractante a formulé de telles réserves, les autres parties pourront se prévaloir vis-à-vis d'elle des mêmes réserves.

2. Les réserves qu'une partie aurait formulées seront, sauf mention expresse, comprises comme ne s'étendant pas à la procédure de conciliation.

3. Sauf dans le cas prévu à l'alinéa 4 de cet article, toute réserve devra être formulée au moment du dépôt de l'instrument de ratification de la présente Convention.

4. Si une Haute Partie Contractante accepte la juridiction obligatoire de la Cour internationale de Justice conformément au paragraphe 2 de l'article 36 du Statut de ladite Cour en formulant des réserves, ou si elle amende lesdites réserves, cette Haute Partie Contractante peut, au moyen d'une simple déclaration et sous réserves des dispositions des alinéas 1 et 2 du présent article, formuler les mêmes réserves à la présente Convention. Ces réserves ne délieront pas la Haute Partie Contractante intéressée des engagements découlant de la présente Convention en ce qui concerne les différends relatifs à des situations ou des faits antérieurs à la date de la déclaration par laquelle elle formule ces réserves. Toutefois, ces différends devront être soumis aux procédures applicables aux termes de la présente Convention dans le délai d'un an à partir de la date susdite.

sådana förbehåll, må de andra parterna göra gällande motsvarande förbehåll mot den förra parten.

2. Förbehåll skola icke, såvida detta ej särskilt utsagts, anses omfatta förlikningsförfarandet.

3. Förbehåll skall, utom i det fall som angives i denna artikels moment 4, göras vid tidpunkten för deponerandet av ratifikationsinstrumentet avseende konventionen.

4. Därest en Hög Fördragsslutande Part erkänner den internationella domstolens behörighet enligt artikel 36 moment 2 i domstolens stadga under förbehåll, eller om parten gör tillägg till sådant förbehåll, må samma Höga Fördragsslutande Part medelst en enkel deklaration och med iakttagande av bestämmelserna i denna artikels moment 1 och 2 göra motsvarande förbehåll till denna konvention. Dessa förbehåll befria icke vederbörande Höga Fördragsslutande Part från åtaganden enligt denna konvention så vitt angår tvister som gälla tilldragelser eller förhållanden vilka i tiden ligga före dagen för den deklaration genom vilken förbehållen gjorts. Likväl skola sådana tvister hänskjutas till de förfaranden om vilka stadgas i denna konvention inom ett år från nämnda tidpunkt.

Article 36.

A Party which is bound by only part of this Convention, or which has made reservations, may at any time, by a simple declaration, either extend the scope of its obligations or abandon all or part of its reservations.

Article 37.

The declarations provided for in paragraph 4 of Article 35 and in Article 36 shall be addressed to the Secretary-General of the Council of Europe, who shall transmit copies to each of the other High Contracting Parties.

Article 38.

1. Disputes relating to the interpretation or application of this Convention, including those concerning the classification of disputes and the scope of reservations, shall be submitted to the International Court of Justice. However, an objection concerning the obligation of a High Contracting Party to submit a particular dispute to arbitration can only be submitted to the Court within a period of three months after the notification by one party to the other of its intention to resort to arbitration. Any such objection made after that period shall be decided upon by the arbitral tribunal. The decision of the Court shall be binding on the body dealing with the dispute.

Article 36.

Toute Partie dont l'acceptation de la présente Convention n'aura été que partielle ou subordonnée à des réserves pourra, à tout moment, au moyen d'une simple déclaration, soit étendre la portée de son acceptation, soit renoncer à tout ou partie de ses réserves.

Article 37.

Les déclarations prévues à l'article 35, alinéa 4, et à l'article 36 sont remises au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe qui en transmet copie aux Hautes Parties Contractantes.

Article 38.

1. Les différends relatifs à l'interprétation ou à l'application de la présente Convention, y compris ceux relatifs à la qualification des litiges et à la portée des réserves éventuelles, seront soumis à la Cour internationale de Justice. Toutefois, aucune contestation portant sur la question de savoir si, dans un cas déterminé, une Haute Partie Contractante est ou non obligée de soumettre un différend à la procédure arbitrale, ne peut être soumise à la Cour après un délai de trois mois à partir de la notification par une partie à l'autre de son intention de recourir à la procédure arbitrale. Passé ce délai, une telle contestation sera de la compétence du tribunal arbitral. La décision de la Cour lie les instances saisies du différend.

Artikel 36.

Part, vars anslutning till denna konvention blott är partiell eller förbunden med förbehåll, kan när som helst genom en enkel förklaring antingen öka räckvidden av sin anslutning eller helt eller delvis avstå från förbehållen.

Artikel 37.

Förklaringar jämlikt artikel 35 moment 4 och artikel 36 skola tillställas Europarådets generalsekreterare, som skall översända avskrifter till de Höga Fördragsslutande Parterna.

Artikel 38.

1. Meningsskiljaktigheter rörande tolkningen eller tillämpningen av denna konvention, däri inbegripet sådana, som gälla tvisters karaktär och räckvidden av eventuella förbehåll, skola underställas den internationella domstolen. Likväl må ej en tvist avseende frågan huruvida, i ett visst givet fall, en Hög Fördragsslutande Part är skyldig eller icke skyldig att hänskjuta en tvist till skiljedomsförfarande, underställas domstolen efter det att tre månader förflutit, sedan den ena parten underrättat den andra om sin avsikt att anlita skiljedomsförfarande. Efter denna tid hör en sådan meningsskiljaktighet under skiljedomsstolens behörighet. Den internationella domstolens beslut är bindande för de organ, som behandla tvisten.

2. Recourse to the International Court of Justice in accordance with the above provisions shall have the effect of suspending the conciliation or arbitration proceedings concerned until the decision of the Court is known.

Article 39.

1. Each of the High Contracting Parties shall comply with the decision of the International Court of Justice or the award of the Arbitral Tribunal in any dispute to which it is a party.

2. If one of the parties to a dispute fails to carry out its obligations under a decision of the International Court of Justice or an award of the Arbitral Tribunal, the other party to the dispute may appeal to the Committee of Ministers of the Council of Europe. Should it deem necessary, the latter, acting by a two-thirds majority of the representatives entitled to sit on the Committee, may make recommendations with a view to ensuring compliance with the said decision or award.

Article 40.

1. This Convention may be denounced by a High Contracting Party only after the conclusion of a period of five years from the date of its entry into force for the Party in question. Such denunciation shall be subject to six months' notice, which shall be communicated to the Secretary-General of

2. Le recours à la Cour internationale de Justice prévu ci-dessus a pour effet de suspendre la procédure de conciliation ou la procédure arbitrale qui en a fait l'objet jusqu'à décision à intervenir.

Article 39.

1. Chacune des Hautes Parties Contractantes se conformera à l'arrêt de la Cour internationale de Justice ou à la sentence du tribunal arbitral dans tout litige auquel elle est partie.

2. Si une partie à un litige ne satisfait pas aux obligations qui lui incombent en vertu d'un arrêt rendu par la Cour internationale de Justice ou d'une sentence rendue par le tribunal arbitral, l'autre partie peut recourir au Comité des Ministres du Conseil de l'Europe et celui-ci, s'il le juge nécessaire, peut, par un vote à la majorité des deux tiers des représentants ayant le droit de siéger au Comité, faire des recommandations en vue d'assurer l'exécution de l'arrêt ou de la sentence.

Article 40.

1. Une Haute Partie Contractante ne peut dénoncer la présente Convention qu'après l'expiration d'un délai de cinq ans à partir de la date d'entrée en vigueur de la Convention à son égard et moyennant un préavis de six mois, donné par une notification adressée au Secrétaire Général du

2. Därest den internationella domstolen anlitas på sätt ovan angivits, skall detta hava till verkan att det förliknings- eller skiljedomsförfarande som är i fråga avbrytes intill dess domstolen fattat sitt beslut.

Artikel 39.

1. Envar av de Höga Fördragslutande Parterna skall i varje tvist där densamma är part rätta sig efter den internationella domstolens eller skiljedomstolens utslag.

2. Därest part i en tvist icke fullgör de förpliktelser som åligger densamma enligt utslag av den internationella domstolen eller skiljedomstolen, må den andra parten hänvända sig till Europarådets ministerråd. Denna må, därest den så finner nödvändigt, genom beslut fattat med två tredjedels majoritet av de ombud som äga rätt till säte i kommittén, avgiva rekommendationer ägnade att säkerställa utslaget verkställande.

Artikel 40.

1. En Hög Fördragslutande Part må icke uppsäga denna konvention förrän efter utgången av fem år från dagen för dess ikraftträdande för partens del och med iakttagande av en uppsägningstid på sex månader samt genom notifikation ställd till Europarådets generalsekreterare, som där-

the Council of Europe, who shall inform the other Contracting Parties.

2. Denunciation shall not release the High Contracting Party concerned from its obligations under this Convention in respect of disputes relating to facts or situations prior to the date of the notice referred to in the preceding paragraph. Such dispute shall, however, be submitted to the appropriate procedure under the terms of this Convention within a period of one year from the said date.

3. Subject to the same conditions, any High Contracting Party which ceases to be a Member of the Council of Europe shall cease to be a party to this Convention within a period of one year from the said date.

Conseil de l'Europe, qui en informe les autres Parties Contractantes.

2. Cette dénonciation ne peut avoir pour effet de délier la Haute Partie Contractante intéressée des engagements découlant de la présente Convention en ce qui concerne les différends relatifs à des situations ou à des faits antérieurs à la date de la notification du préavis visé à l'alinéa 1. Toutefois, ces différends devront être soumis aux procédures applicables aux termes de la présente Convention dans le délai d'un an à partir de la date susdite.

3. Sous la même réserve cesserait d'être partie à la présente Convention toute Haute Partie Contractante qui cesserait d'être Membre du Conseil de l'Europe dans le délai d'un an à partir de la date susdite.

om skall underrätta de övriga Fördragsslutande Parterna.

2. Uppsägning får icke till följd att den ifrågasvarande Höga Fördragsslutande Parten löses från sina förpliktelser enligt denna konvention beträffande tvister som hänföra sig till tilldragelser eller förhållanden som i tiden ligga före dagen för den notifikation om uppsägning varom talas i moment 1. Likväl skola dessa tvister hänskjutas till de förfaranden om vilka stadgas i denna konvention inom ett år från nämnda tidpunkt.

3. En Hög Fördragsslutande Part, som upphör att vara medlem av Europarådet, upphör under enahanda villkor ett år därefter att vara part i denna konvention.

Article 41.

1. This Convention shall be open for signature by the Members of the Council of Europe. It shall be ratified. Instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the Council of Europe.

2. This Convention shall enter into force on the date of the deposit of the second instrument of ratification.

3. As regards any signatory ratifying subsequently, the Convention shall enter into force on the date of the deposit of its instrument of ratification.

Article 41.

1. La présente Convention est ouverte à la signature des Membres du Conseil de l'Europe. Elle sera ratifiée. Les instruments de ratification seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

2. La présente Convention entrera en vigueur à la date du dépôt du deuxième instrument de ratification.

3. Pour tout signataire qui la ratifiera ultérieurement, la Convention entrera en vigueur à la date du dépôt de son instrument de ratification.

Artikel 41.

1. Denna konvention är öppen för undertecknande av medlemmarna i Europarådet. Den skall ratificeras. Ratifikationsinstrumenten skola deponeras hos Europarådets generalsekreterare.

2. Konventionen träder i kraft å dagen för det andra ratifikationsinstrumentets deponering.

3. För signatärmakt, som ratificerar senare, skall konventionen träda i kraft å den dag, då ratifikationsinstrumentet deponeras.

4. The Secretary-General of the Council of Europe shall notify all the Members of the Council of Europe of the entry into force of the Convention, the names of the High Contracting Parties who have ratified it and the deposit of all instruments of ratification which may be effected subsequently.

Done at Strasbourg, this 29th day of April 1957, in English and French, both texts being equally authoritative, in a single copy which shall remain deposited in the Archives of the Council of Europe. The Secretary-General shall transmit certified copies to each of the Signatories.

4. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera à tous les Membres du Conseil l'entrée en vigueur de la Convention, les noms des Hautes Parties Contractantes qui l'auront ratifiée, ainsi que le dépôt de tout instrument de ratification intervenu ultérieurement.

Fait à Strasbourg, le 29 avril 1957, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général en communiquera des copies certifiées conformes à tous les signataires.

4. Europarådets generalsekreterare skall under'rätta alla medlemmar i Europarådet om konventionens ikraftträdande, och namnen på de Höga Fördragsslutande Parter, som ratificerat densamma och om deponerande av ratifikationsinstrument, som sker senare.

Som skedde i Strasbourg den 29 april 1957 på engelska och franska, vilka båda texter skola äga samma vitsord, i ett enda exemplar, som skall vara deponerat i Europarådets arkiv. Generalsekreteraren skall överlämna bestyrkta exemplar till envar av signatär-makterna.